

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Stavn

27. Aargang nr. 4 November 2008

LEO
(1908-2008)

**Slægtshistorisk forening
for Storkøbenhavn.**
<http://www.genealogi-kbh.dk>

Stiftet den 7. januar 1977

Formand:	Anna Margrethe Krogh-Thomsen Hedebyvej 5 3650 Ølstykke	Tlf: 4717 9251 E-mail: krogh@get2net.dk
Kasserer:	Bent Jensen Konkylievej 23 2650 Hvidovre	Tlf: 3678 8775 E-mail: sfs.bentjensen@stofanet.dk
Sekretær:	Margit Dujardin Aspegården 38 2670 Greve	Tlf: 4390 8625 E-mail: fam.dujardin@image.dk
Redaktør:	Gitte Bergendorff Høstbo Obovej 14 2730 Herlev	Tlf: 4484 9131 E-mail: janhb@mail.danbbs.dk
Best.medl.	Peter Wodskou Arnesvej 44 2700 Brønshøj	Tlf: 3828 9475 E-mail: peter.wodskou@get2net.dk
Best.medl..	Erling Dujardin Aspegården 38 2670 Greve	Tlf: 4390 8625 E-mail: fam.dujardin@image.dk
Best.medl.	Anette Eitz Flügge Østergården 14, 3.th. 2635 Ishøj	Tlf: 5170 5358 E-mail: anette.flygge@ishoejby.dk
Best.suppleant.	Aino Kronsell Cypressen 4 4000 Roskilde	Tlf: 4638 3487 E-mail: aino@kronsell.dk

Korrekturlæsere på Slægt og Stavn er denne gang:

Aino Kronsell, Bente Steenstrup, Trilby Gustafsson samt Erling og Margit Dujardin.

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer – 4 gange årligt: Uge 8 – 18 – 32 og 45.

Artikler bedes sendt til Redaktøren. Deadline for forslag til artikler er 5. januar, 8. marts, 1. juli samt 4. oktober. Prisen for enkelte numre er kr. 20.- (+ forsendelse). Abonnement koster kr. 120.- pr. år inkl. forsendelse. For udenlandske abonnenter betales desuden portotillæg for forsendelsen. Tilmelding kan ske ved indbetaling på **foreningens girokonto 220 8628**. Kontingent for medlemskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn er: kr. 250.- pr. år, inkl. Slægt & Stavn og 2 numre af Slægten. 2 samboende medlemmer betaler kr. 300.- pr. år. Gæstebillet til vore foredrag er kr. 25.- pr. gang. Ved for sen indbetaling af kontingent pålægges et gebyr på 20.- kr. pr. rykker. Eftertryk med kildeangivelse er tilladt efter aftale med redaktionen.

P.S. Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

LEO 100 år

Medicinalvirksomheden LEO Pharma har hovedsæde i Ballerup og indtil maj 2002 hed den ”Løvens Kemiske Fabrik” med ca. 1300 ansatte. Leo kan i år fejre sin 100 års fødselsdag.

Fabrikken er Danmarks tredje største medicinvirksomhed og arbejder i dag med at fremstille medicin til nogle af vores allermost grimme og generende sygdomme som, akne, arvelig antitrombin mangel, børneeksem, børnesår, blærebetændelse, forhøjet blodtryk, håndeksem, knoglesygdom ved kronisk nyresygdom, mellemørebetændelse, psoriasis, øjenbetændelse og veneblodprop i benet. LEO Pharma forhandler sine produkter over hele verden og har datterselskaber og regionale kontorer i mere end 20 lande. LEO Pharma's vision er at blive verdens førende koncern på det dermatologiske område.

LEO ejes i dag 100 % af sin egen LEO Fond. Men sådan har det ikke altid været.

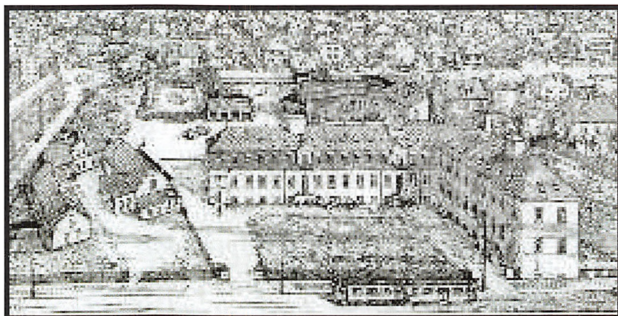
Løvens kemiske Fabrik blev grundlagt i 1908 af apoteker August Kongsted. Han drev Løve Apoteket der lå på hjørnet af Amagervej og Hyskenstræde i København. Han benyttede som varemærke for sine produkter den assyriske løve samt ordet Løve. Dette mærke blev registreret allerede i 1909. ”Hormon leo” der er Løvens telegram adresse, stammer fra denne periode. Her var bygningen præget af forskning omkring kønshormoner, der førte frem til en række nye produkter. Efter apoteker Kongsteds død i 1939 købte fabrikant Knud Abildgaard **Løvens kemiske Fabrik**, der beskæftigede 200 ansatte.

Knud Abildgaard (f.1901) var bankuddannet i Randers hvor han var startet med en tekstilfabrikation. Han bliver gift ind i Løven med Kongsteds eneste datter Gertrud, og da hans svigerfader døde i 1939, købte Abildgaard virksomheden af boet. Han udvikler sin svigerfars pionerindsats, så der i 1942 kunne startes en dansk penicillin produktion.

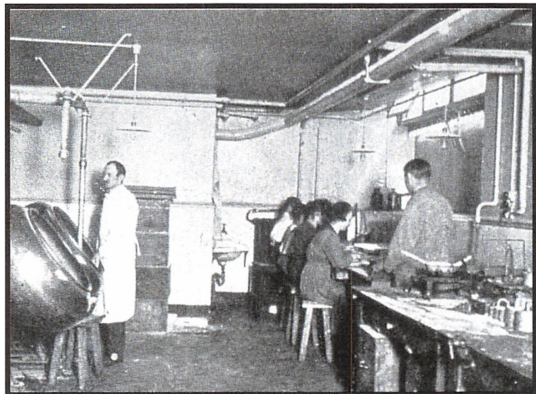
Løven kunne altså allerede i 1943, som den første virksomhed udenfor USA og England, producere penicillin, om end i meget begrænset omfang. Fra at være en virksomhed, der i 1910 beskæftigede 3-4 personer og kun fremstillede en 4-5 præparater, hvoraf det mest kendte nok er Albyltabletten, voksede virksomheden til i 1925 at have ca. 80 ansatte, og fremstillede ca. 150 forskellige præparater.

Den stadige udvikling medførte, at lokalene bliver for trange i Hyskenstræde og man mederhverver ejendommen i Brønshøj.

Der er tale om den bygning som kurvemager Johan Nielsen havde taget initiativ til at opføre i 1926, efter planer om en udvidelse af sin kurvemager virksomhed som vi i dag kender som medborgerhuset Pilegården. Han krakkede og hermed blev Løvens forskellige

LEO Pharma's vision er at blive verdens førende koncern på det dermatologiske område.

afdelinger nu samlet i Brønshøj. Senere fandt der en udvidelse sted i 1934, og udvider med bygningen ud mod Brønshøjvej i 1942. Opførelsen af fabriksbygningen mod Brønshøjvej i 1942 betød en meget væsentlig udvidelse, den omfattede ca. 11.000 m². Medarbejderstaben blev forøget i denne periode til 300 personer. I året 1942 køber fabrikant Abildgaard "Lautrupgård" i Ballerup. Ved Løvens 50 års jubilæum blev de nye bygninger taget i brug. Eventyret i Brønshøj sluttede ultimo 1958. Minderne om de mange

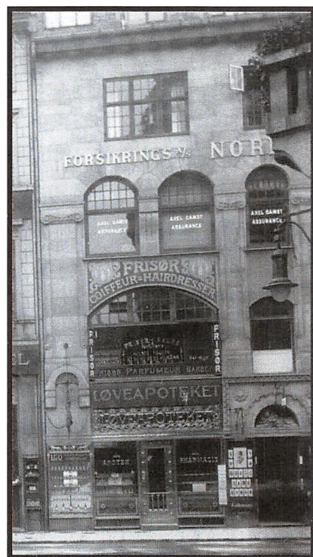
pillér, der er trillet ud fra Løvens bygninger i Brønshøj, er i dag væk.

I slutningen af 1800-tallet kom de første fabriksfremstillede lægemidler til Danmark fra udlandet. De blev i begyndelsen blot betragtet som en modebølge, der ikke havde nogen indflydelse på apotekernes egen produktion. Hvert apotek producerede lægemidler til eget forbrug ud fra råvarer hjemkøbt fra grossister, hvoraf de to største var Alfred Benzon og Gustaf Lotze.

I 1909 bekendtgjorde apotekerne Anton & Kongsted nye initiativer fra Løve Apoteket i en pjece med følgende tekst, som vakte berettiget opsigt, fra begejstring til forargelse i København og omegn. *"I Tilknytning til "Københavns Løve Apotek" har vi i Apotekets Ejendom, Amagertorv 33, indrettet 2 Laboratorier, et for farmako-fysiologiske Undersøgelser og et for bakteriologiske Arbejder. Samtidig med Aabningen af disse Laboratorier tillader vi os i nærværende Meddelelse, at gøre Rede for vores Motiver til denne Udvidelse af Apotekets Virksomhed og at omtale de Planer, efter hvilke Laboratoriernes Arbejder vil blive ledede i Fremtiden".*

Således opstod Løvens Kemiske Fabrik kan man næsten sige.

Billedet til højre er udateret men forestiller LØVEAPOTEKET på Amagertorv 33.

Kongsted og Anton havde Apotekerforeningens ord for, at de ikke måtte bruge ordet "Apotek" i markedsføringen af produkter fra deres fabrik. Derfor lod de et nyt varemærke registrere. *"Reg. 1909 nr. 244. Anmeldt den 2. juni 1909 kl. 10.50 af Københavns Løveapoteks kemiske Fabrik ved Apotekerne August Kongsted og Anton Petersen, kemisk Fabrikation, og registreret den 19.ds. M. Ordet: Leo. Mærket er kun registreret for bakteriologiske og farmaceutiske Præparater. Det er af anmelderne angivet, at skulle anvendes som en særlig opfundet Benævnelse for disse varer".*

Bomærke

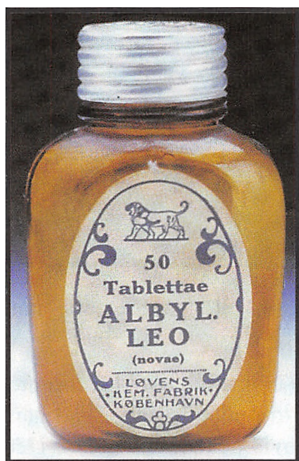
Som bomærke fik fabrikken den ”assyriske løve”

Det var apoteker Rinks søster Anna, der havde tegnet den assyriske løve der går mod venstre.

Hun havde under et studieophold i Paris været i kontakt med oldtidsfund fra Persien. Her havde hun fået kendskab til udgravningerne fra Kong Dareios Palads i Susa i det sydvestlige Persien.

Paladset er dateret til at stamme fra 500 f.Kr. Et af løve billederne var lavet på et glasrelief som inspirerede Anna til at tegne den og den stiliserede løve blev nu anvendt som bomærke for ”Løve Apotheks Kemiske Fabrik”, der var virksomhedens navn indtil det i 1910 blev ændret til ”Løvens Kemiske Fabrik”.

Løven blev registreret som bomærke i 1911. Ved apoteker Kongsteds død i 1939 valgte man at Apotek og Fabrik skulle adskilles og samtidig valgte man at lade den nye Løve gå mod højre. Apoteket fik et nyt og afvigende bomærke og Løvens Kemiske fabrik bibeholdt den stolte persiske løve.

Efter Apoteker Kongsteds død i 1939 flyttedes fabrikken til Ballerup, hvor den i dag stadig har sit hovedsæde.

Fabrikant Abildgaard bliver nu den nye fabrikant på Løvens Kemiske Fabrik.

Jeg har selv arbejdet som laborant på Løvens Kemiske Fabrik – som senere fik navnet LEO Pharma – i årene 1988-2007.

I alle årene har det været en dejlig virksomhed at være medarbejder på. Der er sket en stor udvikling på Løven i de næsten 20 år jeg var ansat. Jeg har fornyelig snakket med en dame hvis mor, der er over 100 år gammel, og hvis mand var ansat som chauffør i rigtig mange år. Her har jeg fået et par gode historier om tiden på Løven omkring 2. verdenskrig og frem om de gode gamle dage på Løven.

Jeg tror alle, der har været ansat på Løven, føler dens specielle ånd puste sig i nakken med de mange minder, man har fået igennem de år, som ansat her.

Slægtsforskning

Som redaktør på Slægt og Stavn igennem snart 7 år og med slægtsforskning i baghovedet, har jeg forsøgt at lave ”Løvens” stamtræ, dvs. grundlæggernes stamtræ.

Kongsted

August Julius Helmuth Kongsted var født 6. januar 1870 i Slagelse. Han blev døbt 15. maj 1870 i Skt. Mikkel's Slagelse, Sorø Amt. Han døde d. 24. april 1939 på Frederiksberg.

August blev uddannet apoteker. Han giftede sig med Ellen Margrethe Balling d. 2. januar 1896 i Frederiksberg kirke. Ellen Margrethe var ud af jødisk slægt. Forældrene var Siegfried Samuel Ballin og Helene Therese Warburg.

§	Gruer	Gruer
	Urskovskart, band pharm Aigisuff Rittius Helmskjold Kongsted af den mosaiske Trostokjendelse Søn af Helmskjold Eiler Ludvig Kongsted og Hustru Johanne Josephine Mathilde Kähler, født i Slagelse hvor Svogderens Endnu 60e fødselsdagsdags d. 6 januar 1870 2 1/2 Aar - og bor i 5 paa Høll Høstenhavn	Tigen Ellen Margrethe Ballin af den mosaiske Trostokjendelse Fatter af afdøde Prosperus Siegfried Samuel Ballin og Hustru Helene Therese født Warburg, født i Høstenhavn d. 9 August 1871 - 24 1/2 Aar - og bor hos sin Moder Vestervoldgade 14.

Dømmet prociuraten Hoppel Curator for Sigt Ballin af Ny Vestergade Helmskjold Kongsted Slagelse	Bevilling Frederiksberg 13 December 1895 H. L. Jannin 1896 Bevilling Frederiksberg	Visitation 13 December 1895 H. L. Jannin 1896 Visitation Frederiksberg 13 December 1895	Afsat af 18/11 95 for Slagelse By og and Hattigvaraly.
--	--	---	--

August og Ellen fik datteren Gertrud, der blev gift med Knud Abildgaard Elling, der oprindeligt var bankuddannet og som blev svigerkompagnon.

Datteren til chaufføren jeg nævnte før fortalte, at hendes far ejede en lastbil, som han brugte i sit job. Med denne kørte han for frihedskæmperne. Da Abilgaard opdagede dette, bad han ham om at stoppe, da det kunne skade Løvens Kemiske Fabrik hvis det blev opdaget. Det lovede chaufføren naturligvis. Og da han forlod Fabrikant Abilgaards kontor sagde Abildgaard til ham "eller også er du bare yderst forsigtig med din transport".

I folderen der er udgivet af LEO i anledningen af 2. verdenskrigs afslutning kan man læse om August Kongsted at han var en mand der hjalp de mange frihedskæmpere.

Når man slægtsforsker, støder man ofte på mange særheder, når man begynder at lede efter forfædre. August Julius Helmut Kongsteds far, Eiler Ludvig Kongsted, var købmand, muligvis i Slagelse. Han var født 23. november 1843 i Skt. Mortens sogn i Tybjerg ved Næstved. Han døde i 1928. Han blev gift med Johanne Matillie Josephine Møller fra

Slagelse født 30. marts 1848, som datter af en bager, (måske møller) fra Bornholm, Lars Rasmus Møller. Møllere var ikke ukendt for Augusts morfar, for han boede og ejede Sorte Brødre Mølle i Tybjerg ved Præstø i mere end 40 år. Hans navn var Johannes Marinus Kongsted og var født i året 1800 i Smørum i Ballerup. Johannes ejede en mølle i Jonstrup i Værløse kommune før han fik møllen i Tybjerg. Johannes blev gift med Bolette Sophie Theisen, født 11. juli 1801 i Nakskov og de blev gift d. 18. august 1830 i **Ballerup kirke**. Bolette var datter af Lars Smith Theisen, som var farver.

August Kongsteds oldefar var Olavius Eylert Kongsted og var født i 1761. Han var en af de første distrikskirurger og han studerede hos Hr. Professor Windsløw på Frederiks hospital i 1787. Han blev senere ansat i **Ballerup** og blev stadskirurg / doktor. Olavius døde 20. september 1831 i **Ballerup** og ligger begravet på **Ballerup kirkegård**.

Olavius Kongsted boede i "Doctorboligen" matrikel nr. 116 b (+ac), i dag Nygårdsvej 15-17 i **Ballerup**. Boligen bestod af 10 fag stuehus, 9 fag sidehus samt 6 fag udhus med tilhørende have. En detaljeret beskrivelse kan man læse i Brandtaksationen fra 1834. Ejendommen 116 overgik i 1831 til Olavius' tre sønner, men det var sønnen snedkermesteren Peder Rasmus Kongsted (Johannes bror), der fik skøde på brødrenes andel. Peder blev boende på adressen indtil 1844. Om dette kan man læse i folketællingerne. I folketællingen fra 1834 kan man læse at Peder er blevet gift og at han har tvillinger på 8 år samt et plejebarn. I ejendommen boede der på dette tidspunkt flere snedkerfamilier samt lægen Frantz Dorph.

Samtlige personer i husstanden

Kbhv, Smørum, Ballerup, Ballerup, 124, FT-1801

Olavius Eylert Kongsted, 39, Gift, mand, distrikskirurg,

Karen Kongsted, 37, Gift, hans kone [Olavius Eylert Kongsted],

Peder Rasmus Kongsted, 5, Ugift, deres barn [Olavius Eylert Kongsted/Karen

Kongsted], **Johannes Marinus Kongsted, 1, Ugift, deres barn [Olavius Eylert**

Kongsted/Karen Kongsted], Birthe Catrine Top, 50, Ugift, tjenestepige,

Anne Jørgensdatter, 18, Ugift, tjenestepige.

Jeg syntes, det er interessant, at vi i dag kan se Leo Pharma's hovedsæde i Ballerup, som August Kongsted grundlagde og fik flyttet til Ballerup. Især når man har kigget hans slægt igennem og fundet ud af, at de oprindeligt havde deres rødder i Ballerup. Også at hans oldefar Olavius var stadskirurg i Ballerup og ligger begravet på Ballerup kirkegård, gør det spændende, syntes jeg. Det er da helt sikkert, at Augusts interesse for medicin må være kommet fra oldefaderen, også selv om August aldrig har mødt ham i live. Man gør sig bare den tanke, om August mon selv har vidst, at en del af hans rødder var fra Ballerup-egnen.

På næste side kan LEO's stamtræ ses i 6 generationer, ønsker man hele stamtræet tilsendt så send en mail til mig på janhb@mail.danbbs.dk

*Kilde fra bogen LøveApoteket af Hans-Otto Loldrup
Af Gitte Bergendorff Høstbo*

- └ Christopher ELLING Maler (f.1784)
- └ Frederik Christian "Jørgensen" ELLING Toldbetjent (f.5 Okt 1806-Holmens sogn d.16 Jun 1878-Kerteminde)
 - └ Ane Cathrine PETERSEN
- └ Frederik Christian Conrad Martinus ELLING Købmand (f.4 Jun 1849-Fårborg sogn,Salling herred,Svendborg)
 - └ Johan Conrad BEHRENTSEN (d.Omkr. 1855)
 - └ Conradine Magdalene Ulrikke Jørgenti BÆRENDSSEN (f.31 Mar 1824-Holmen sogn,Kbh d.18 Jul 1877-Kerteminde sogn)
 - └ Ane Marie BACH (f.1796-Kbh d.Eft.Før 1860)
- └ Knud Abildgaard ELLING Bankuddannet (f.22 Feb 1901-Randers d.29 Jul 1986)
 - └ Søren ANDERSEN Smed (f.1777-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg Amt)
 - └ Søren Peter Sørensen ABILDGAARD Smed (f.12 Sep 1819-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg amt)
 - └ Hans Johansen BÆCK (f.Ber. 1755-Hjørring d.Ber. 1800-Hjørring)
 - └ Appolone BECH (f.11 Okt 1788-Hjørring d.26 Jun 1865-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg Amt)
 - └ Mette NIELSDATTER
 - └ Sørine Mathilde ABILDGAARD (f.11 Okt 1861-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg amt)
 - └ Just NIELSEN Fiskeriudreeder (f.1784-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg amt)
 - └ Maren JUSTESEN (f.27 Jan 1821-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg amt)
 - └ Gjertrude Marie JØRGENDSDATTER (f.1784-Nibe købstad,Hornum herred,Ålborg amt)

Løvens Kemiske Fabrik

- └ Olavius Eylert (Eylerts KONGSTED Distrikskirurg (f.1761 d.20 Sep 1831-Ballerup)
- └ Johannes Marinus KONGSTED Møllerejer (f.1800-Smørum,Ballerup,Kbh Amt d.Sankt Mortens,sogn,Næstved)
 - └ Karen ROSENDAHL (f.9 Maj 1764-Skt. Nicolaj,Kbh)
- └ Eiler Ludvig KONGSTED Købmand (f.23 Nov 1843-St. Morten sogn,Tybjerg,N,præstø Amt d.1928)
 - └ Lars Smith THEISEN Farver (f.1765)
 - └ Bolette Sophie THEISEN (f.11 Jul 1801-Nakskov,Lolland Nørre,Mariebo Amt d.Næstved)
 - └ Marie Elisabeth Henriette ANDERSDATTER (f.1775)
- └ August Julius Helmuth KONGSTED Apoteker (f.6 Jan 1870-Slagelse d.24 Apr 1939-Frederiksberg)
 - └ Lars Rasmussen MØLLER Bager (f.1811-Aaling sogn,Bornholm)
 - └ Johanne Matillie Josephine MØLLER (f.30 Mar 1848-Slagelse d.1929)
 - └ Christian Fridrich NEDAHL
 - └ Johanne Elisabeth NEDAHL (b.31 Okt 1813-Sct. Petri,København)
 - └ Anne Christine Elisabeth ENGELMANN (f.14 Maj 1786-Sankt Petri,Kbh)
- └ Gertrud KONGSTED (d.1986)
 - └ Samuel Salomon BALLIN Købmand (f.31 Dec 1801-Middelfart d.14 Jun 1871)
 - └ Siegfried Samuel BALLIN Grosser (f.22 Jun 1837-Ribe d.1895)
 - └ Moses Alexander DESSAUER Købmand (f.21 Dec 1774 d.5 Feb 1831-Fredericia)
 - └ Hanne DESSAUER (f.11 Sep 1810-Ribe d.13 Jul 1891-Kbh)
 - └ Henriette BALLIN (f.Ber. 1791-Middelfart d.23 Nov 1872)
 - └ Ellen Margrethe BALLIN (f.9 Aug 1871-Vor Frue sogn,Kbh d.26 Maj 1918-Kbh)
 - └ "Isaack Moses" WARBURG
 - └ Carl WARBURG Købmand (f.1814-Assens d.Eft.Før 1840)
 - └ Helene Therese WARBURG (f.1848-Vejle d.1924)
 - └ Schiomo Seligmann TRIER (f.1781 d.21 Okt 1848)
 - └ Henriette TRIER (f.Ber. 1824-Kbh d.Eft.Før 1850)
 - └ Rose KOPPEL (f.Ber. 1786 d.4 Jan 1869)

Skolegang

Mennesket fødes til verden med anlæg og kræfter til at lære, men bringer ingen lærdom med sig. Bliver barnet ikke anført til kundskaber i sin unge alder, ved undervisning om de ting, mennesket behøver at vide til sin lykke, haver og får det ikkun et såre lidet fortrin for de umælende kreaturer.

Forældre kan altså ingen større synd begå, end at lade deres børn opvokse i dumhed og uvidenhed.

Deraf følger siden, at børnene, ved tiltagende alder, bliver ryggesløse, liderlige, dovne, selvrådige, og omsider ende deres dage i skam og skændsel ved misgerninger. Vor kristelige regering haver derfor landsfaderlig sørget for skoler til børnenes undervisning, at de tidlig kunne lære at kende Gud, og de pligter, som alene kan gøre dem til duelige, stræbsomme, og retskafne mennesker.

Foruden hvad loven i almindelighed befaler om børns undervisning, er ved forordningen af 23 januar 1739 og plakaten af 29 april 1740, indrettet skoler, hvor, indtil den tid, ingen før havde været, og skolemestre antaget, hvis lønninger ved oprettede skolefundatser, for hvert distrikt især, er bestemt og fastsat.

Denne nyttige indretning har, siden den tid, været understøttet af kongelig omsorg; og kan man vente og håbe, at skolevæsenet herefter endog vil komme på en forbedret fod.

Alle børn i skolens distrikt, som er over 5 eller 6 år, og kan søge skolen, bør flittig, og så længe som muligt er, komme i skole; dog i pløje- og høsttiden må de børn blive af skolen, som behøves til at køre plov, eller vogte huset, medens forældrene er på marken.

De forældre, som forsømme at sende deres børn i skole, straffes første gang med irrettesættelse og påmindelse af præsten, siden i medhjælpernes påhør. Hjælper det endda ikke, da må præsten afholde slige forældre fra sakramentet, og angive sådannes forseelse end videre for øvrigheden, til pengestraf, ja fængselsundgældelse.

De, som ej lade deres børn og tyende indfinde sig ved provstevisitats, så og når bispen visiterer, straffes som for helligbrøde (3 lod sølv, som er 9 mark) ja vel og med kirkens disciplin, som er åbenbare skriftemål.

Forældre, formyndere, og husbonder, bør betids og flittig sende deres ungdom i skole, om ikke alle på en gang af et hus, så dog nogle af dem en dag, og nogle en anden dag. Skoleholdere og degne, som holde skole, bør læse for de børn, som indfinde sig i skolen, i hvor så de end er.

Amagergryde

750 g sribet flæsk, 1 stort blomkålshoved, 1 bundt gulerødder, 125 g ærter, ½ kg nye kartofler, 1 bundt persille, ca. 2½ dl vand, salt, peber.

Kødet skæres i terninger der brunes. Kartofler og gulerødder skæres i skiver og kommes ved. Vand og krydderier tilsættes. Når retten har kogt i 45 min, tilsættes blomkålen, delt i buketter og de bælgede ærter. Retten koges yderligere et kvarter, hvorefter den smages til og drysses med hakket persille ved serveringen.

Henriette Nielsine Zeidler

1870-1919

Dette er historien om min mormor - og lidt om min morfar. Hun døde desværre, før jeg blev født (jeg er født 1931), men jeg hørte mange historier om hende af min mor Ragna Johannesen. Min morfar døde 20 år efter sin hustru Henriette, og boede de sidste år først med sin datter (min mor) Ragna, siden også med mig. Jeg tog på flere ture til København for at "gå i hendes fodspor", og for mig var det vældig spændende at opleve hendes kære barndomsby.

Henriette Nielsine Zeidler blev født 28. juni 1870 i København i Danmark. Dåben var næsten to måneder senere, 21. august, i Frederiksberg kirke i Pile Alle.

Hendes første vinter, 1870-1871, var usædvanlig kold. Store Bælt frøs helt til, noget som sjældent sker.

Barndomshjemmet var i De Classenske boliger på Frederiksberg. Disse boliger lå på Godthåbsvej 10, række nr.4, som nu er "*Møllers offentlige have*". 1877, da hun var 7 år, flyttede de til en større lejlighed i række nr. 8. Efter en koleraepidemi som hærgede i 1853, ville man bygge nye arbejderboliger, opført efter nye hygiejniske og sociale ideer. Der skulle være fælles børneasyl, vaskeri og butikker. Disse bygninger er nu revet ned, da de udviklede sig til slum. Men da Henriette boede der, var de, som sagt, nye og moderne.

Henriette var enebarn. Moderen hed Maren Jørgensdatter, født 1834 i Søndre Bjerre, faderen var Georg Heinrich Zeidler, født 1837 i København. De blev gift i 1865 i den flotte Trinitatis kirke, et år efter krigens afslutning. Krigens, som blev udkæmpet bl.a. om området Slesvig på grænsen mellem Danmark og Tyskland, var det blodigste i Danmarks historie, og faderen Georg blev, som mange andre danske mænd, indkaldt til denne hårde krig. Den gav ham et knæk både fysisk og psykisk, og i løbet af krigsårene var han flere gange på sygehuset. Det største slag stod ved Dybbøl Banke i 1864, som i dag er et historisk sted med museum.

De flyttede ind i disse dengang nye, flotte huse, som var reklame for hele København. Faderen Georg var murerformand på Aldersro bryggeri, og tjente nogenlunde godt. I hvert fald spenderede de ofte fotograf på deres eneste datter. De var stolte af hende. De brugte meget fotografer nær Gothersgade eller ved Tivoli. Der, hvor de boede på Frederiksberg, lå dengang mere landligt og udenfor bykernen. Generationerne efter hende har stor glæde af disse billeder. Skolen, hun gik på, lå Godthåbsvej 15. Huset eksisterer endnu, men det er ikke skole længere. Af udseende var hun lille, slank og med mørkt krøllet hår. Måske havde hun arvet lidt træk fra sin franske oldemor på fars sidem Regine Christine Defour.

Henriette hed også Nielsine, men det syntes hun var så gammeldags, at hun græmmede sig over navnet. De fleste i Zeidler-familien boede i området ved Rundetårn og Trinitatis kirke. Da Henriette var 13 år, kom det til et brud mellem forældrene. Året 1883 blev faderen Georg og moderen Maren separeret og flyttede hver for sig. Han døde om efteråret samme år, kort tid efter at Henriette var fyldt 14 år.

Det var et hårdt år for den lille familie. Hun blev konfirmeret 5.oktober 1884 i Frederiksberg kirke og har nok savnet sin far, som ikke var der ved højtideligheden.

Men livet går videre!

Hun begyndte ganske ung at arbejde i en forretning, som enken efter Johann Theodor Zeidler (født 1823) drev. Johann Theodor var en yngre bror til hendes farfar, Carl Ludvig Zeidler (1811-1845?), og han havde været kaskethandler. Forretningen lå i en kælder med trappe ned fra gadeplanet i Gothersgade 81, lige over for Kongens Have. Lige i nærheden ligger også det nu bevaringsværdige hus, som hendes far Georg blev født i. Rigtig dygtig til at sy hatte og paraplyer blev Henriette i hvert fald.

Den unge Henriette havde flere talenter end at sy hatte. Hun havde en flot sangstemme. Selv om hun var ret ung, blev hun fast sanger på Det Danske Kongelige Teater, under navnet Henriette Jensen. Nogle småroller havde hun også, og blev nævnt i avisen. Siden hun og moren Maren da var alene, gjorde det nok godt med lidt ekstra penge.

På Frederiksberg kommunekontor blev hun opført med ”kunstnernavnet” Henriette Jensen, somme tider med fransk skrivemåde, eller Seideler, eller Heider. Det var måske ikke så godt med et tysk efternavn i årene efter krigen i 1864?

Det teater, som Henriette plejede at optræde i, blev bygget i 1874, og var en erstatning for det gamle Kongelige Teater fra 1748, som blev revet ned. Dette teater spillede en vældig stor rolle i byens kulturliv dengang og havde eneret på næsten hele det klassiske repertoire. De to andre teatre i byen, Casino og fra 1857 Folketeatret, måtte kun vise de mere letbenede, folkelige komedier og farcerne. Så Henriette var nok stolt af at kunne optræde på Det Kongelige Teater. Henriette og moderen Maren fik nok et nært forhold i disse år, hvor de sammen arbejdede for en bedre tilværelse. Og derfor er moderen også med på flyttelæsset, da en nordmand kommer ind i deres liv!

Henriette Zeidler bliver gift i Sarpsborg kirke i Norge, 27-7-1890, altså 20 år gammel, med Carl Ragnvald Davidsen. Forlovere var moderen, madam Zeidler og David Davidsen. Han var brudgommens far og skolelærer, bankkasserer og kirketjener.

Ragnvald var født i Skjeberg ved Sarpsborg i Sydnorge, ved Oslo-fjorden, 13 April 1858. Han var overtroisk og ændrede datoen til 18 April, da 13 er en ulykkestal...!

Ragnvald kom til København for at studere til dyrlæge i 1882, 24 år gammel, og anede vel ikke, at han skulle træffe sin hjertes udkærne der...!

Han kom med en gruppe norske studenter, 18 stk., for at studere i 6 år og havde arvet penge, som han kunne bruge af. Skæbnen ville, at Den Kongelige Danske Veterinær- og Landbohøjskole lå meget nær Henriettes hjem, De Classenske Boliger. Skolen er i dag bygget ud og er meget stor. Ragnvald fik sig en lille hybel i en sidegade ganske

nær, Nyvej 10. Han fortalte, at det var et hårdt slid, for de måtte skrive forelæsningerne af, da der ikke fandtes mange danske lærebøger. Mens han var kandidat der, var han ovre i Malmö en tid, ved Kungliga Skånske Dragonregimentet, mest hos grev Vogt på Skabarsbö uden for byen. Det var en stor mand, den eneste på de kanter, som havde ret til at køre med fire heste.

Skolen arrangerede skolefest, og inviterede unge danske frøkner til festen. Det var jo kun unge mænd, som studerede til dyrlæge. At blive godt gift, som det hed dengang, var jo den bedste og ofte eneste mulighed for unge damer for at få en sikker økonomi og et trygt liv. Og at satse på dyrlægestuderter var populært, noget Ragnvald senere fortalte om. Specielt fortalte han om de unge frøkner, som satte sig under en rød lampe for at blive lagt mærke til af herrerne

I hvert fald traf han Henriette der første gang. Det var ca. i 1887, da hun var 17 år. Men tingene gik ofte ikke så hurtigt dengang. Det blev i begyndelsen til, at han underviste hende i skønskrift. Var det Henriette, som foreslog dette, eller mor, som så et lovende svigersøns-
emne?

Fasanvejen 17b var en adresse, som blev skrevet flere gange med sirlig håndskrift, først af ham, så af Henriette, mens han stod bag hende og kontrollerede hvert bogstav. Var det hans hybeladresse på det tidspunkt? Kan også være daværende adresse til Henriette og moderen, at de lejede et værelse der. Økonomien blev dårligere, da faderen Georg døde, så de måtte bo et billigere sted. På et af øvearkene, som vi stadig har, skriver hun om igen mange gange med sirlig skønskrift:

” Nu har du været ved min side et helt år, og du har ikke sagt, at du elsker mig. Hvad kan mig hele verden nytte, når Ragnvald ikke vil elske mig. Med ham behøver jeg kun en hytte, med ham så er jeg lykkelig”.

Betroelsen gik i hvert fald godt, de blev et par! Der var faktisk hele 5 af de norske studenter, som fandt sig en hustru i Danmark!

At Henriette var en typisk storbyfrøken, som kunne lide at følge moden fra den store verden, viste sig senere at skabe gnidninger. Ikke bare var Ragnvald 12 år ældre og fra et kristent hjem, men kom også fra et dengang lille samfund, hvor man sikkert ikke skulle skille sig for meget ud. Og Henriette skilte sig ud både i sprog og væremåde, naturligt nok. De var jo vokset op i to forskellige verdener. Blandt andet var Henriette hurtig til at følge den nye mode med at klippe håret kort, noget som ikke var særlig accepteret af den ældre garde. Dengang skulle ordentlige damer have langt hår, som de bandt oppe på hovedet i en knold. Med sine klæder og hatte, som hun syede selv, skabte hun også opsigt i de trods alt meget landlige steder, hun senere bosatte sig i, Røros og Horten i Norge. Hun elskede at synge, men helst ikke når Ragnvald hørte på. Han havde selv sunget i kirkekor og syntes ikke særlig godt om hendes teaterbaggrund og sangene derfra. Så hun sang helst, når han ikke var hjemme...

Ragnvald har nok ind i mellem angret, at han ikke valgte en enkel bondekone fra Norge.

I 1888 havde Ragnvald fået autorisation som dyrlæge og praktiserede en tid i Sarpsborg. Sandsynligvis var han og Henriette da forlovet. Om hun og moderen allerede da befandt sig i Norge, ved vi ikke, men efter to år, i 1890, bliver de gift.

Ragnvald fik så dyrlægepraksis i Røros i Norge, hvor de boede fra 1890 til 1894.

Røros var en lille, snavset, røgfylt mineby og ligger i Midt Norge i et område kendt for sine ekstremt kolde vintre og midt inde på vidderne, nær grænsen til Sverige. Minedriften er nedlagt i dag, men satte sit præg på byen, da Henriette kom. En stor forandring i livet for en storby pige!

Henriettes mor Maren var også med på flyttelæsset til Røros. De drog nordpå med toget fra Sarpsborg kort tid efter vielsen i den lokale kirke. Vi kan endnu se kulstøvet, som Røros var præget af fra slaggebjergene, som mørke pletter på sølvservice, som er bevaret. Ragnvald gik ofte på rypejagt rundt om Røros, og Henriette tog somme tider med. Det var et herligt terræn at gå i med bøsse og hund. Han fortalte om de gange, da barnevognen blev benyttet til at transportere ryper i, og jævnlig hændte det, at den var fuld!

En dag faldt Henriette i Glomma-elven i en "fiskeråk" (hul i isen, hvor man fisker) midt om vinteren og var længe syg af det. Hun var da med Ragnvald på rypejagt. Det var 40 minusgrader.

Henriette havde altid hushjælp, ofte en pige fra København. Med mor Maren på flyttelæsset fik den unge Henriette aflastning i husholdningen. De havde en ged som kæledyr i begyndelsen, Korjan! Hun havde den med over alt, også ind i butikkerne!

Året efter at de kom til Røros, fik de en lille dreng.

David Heinrich blev født januar 1891 og døbt i den smukke Røros kirke. Han blev opkaldt efter sin farfar David. Han fik mellempnavnet Heinrich, efter sin morfar Georg Heinrich.

I 1894 fik Ragnvald dyrlægepraksis i Horten, en lille by ved Oslofjorden. Det glædede nok Henriette og moderen Maren at flytte sydover, til varmere dele af landet.

Nærmere hjemlandet Danmark blev det også.

Ragnvald fortalte at lønnen i Røros var dårlig. I Horten var det meget bedre. Horten by var dengang forpligtet til at stille 10 rideheste og 60 trækheste til udskrivning. Måske fordi Norge netop da havde et meget anstrengt forhold til Sverige, og der var fare for krig?

På vejen dertil med jernbanen gjorde de holdt på østbanen, hovedjernbane-stationen i Kristiania (Oslo) for at spise.

Da blev mor Maren syg. Hun faldt om efter et måltid mad, og blev bragt til en lille lejlighed hos nogle venner i Welhavensgate 20 i Kristiania, hvor hun døde 21-6-1894, 60 år gammel. Det var hjertet, som svigtede, men Ragnvald sagde, at det var ikke mærkeligt, hun blev syg, sådan som hun langer mad i sig. Henriette tog dette ilde op!

Henriette Nielsine Zeidler med sine fætre og kusiner i 1886 Fotografen er E, Naeuhaus, Amagertorv 19, København

Lille David Heinrich var da blevet 3 år gammel. Han havde smukt, mørkt, krøllet hår efter sin mor. Vinteren 1894, den første i Horten, gled hun på isen og fik et kompliceret brud i benet. Dette brud plagede hende resten af livet.

En høstdag to år senere i Horten fik Henriette og Ragnvald nok et barn, Ragna Elisabeth, som vi stammer fra. Født 19-10-1896. Nu var lykken fuldkommen, med to smårolleringer i huset.

I folketællingen for år 1900 i Horten ser vi, at familien bor i Langgaden 5, en boligblok, en butik med familiebolig, hvor lejligheden er i anden etage (1. sal). Huset var for kommuneansatte, som kom til nyt job i Horten. Ragnvald betegnes som kødkontrollør og dyrlæge. I dag ligger Horten bibliotek der.

Senere flyttede de til Storgata 56, et stort, fint hus med flere lejligheder i byens hovedgade. De boede i anden etage. På gadeplan stod det malet på et skilt: Dyrlæge Davidsen 2. etg. Der var flere forretninger i bebyggelsen. Tobak og cigaretter m.m, Café, og konditoriudsalg. Huset står der endnu og er pænt vedligeholdt.

Folk i Horten fortalte om Henriette, at hun ofte inviterede gadens børn op på chokoladedrik med krem. ”Flødeskum”, som hun kaldte det på dansk. Hun plejede også at sende en stor ost fra osteriet i Horten til Danmark, til familien der. En gang havde hun dårlig råd, og datteren Ragna mente, hun kunne sende en lige så stor ost, men af billigere kvalitet. Henriette gjorde det, men den faldt ikke i smag i Danmark. Det ærgrede Henriette sig over.

I Horten havde de venner fra København, som slagter Larsen, slagter Brandstrup og en Anna Olesen med forældre. Anna blev aldrig gift, men hendes ven var den berømte, synske Marcello Haugen, som der er skrevet bøger om. Folk i Horten mente, Henriette måtte være af adelig slægt og komme fra et slot, så flot som hun klædte sig. Og hun gjorde ingen ting for at modsige rygterne...!

Ragnvald fortalte, at det kunne være vanskeligt at være dyrlæge i forbudstiden, hvor det var forbudt at drikke alkohol. Hvis en dyrlæge ikke passede godt på, fik han alle slags rare mennesker rendende på dørene, på jagt efter ”*medicinsk sprit*”!

En aften nede ved jernbanen blev Ragnvald stoppet af en mand, som ville have en recept. Det fik han ikke, men Ragnvald fik en sten i hovedet bag øret, så han faldt omkuld. Efter det anskaffede han sig en stor hund, Boy, og de var altid sammen.

Da sønnen Heinrich var i militæret, og da han og søsteren Ragna begge arbejdede som sporvognskonduktører i Kristiania (Oslo), kom Henriette ofte på besøg. Hun syntes måske bedre om storbyen Kristiania end om lille Horten, hun som var født i en storby. Hun elskede at gå i Nationalteatret i Kristiania. Der brugte hun sin lille, hvide teaterkikkert.

Henriette oplever at miste sin søn Heinrich i den frygtede ”Spanske syge” i januar 1919, som tog mange unges liv. Influenzaepidemien hærgede over hele verden i 1918-1919. Sygdommen ramte særlig mennesker i 20-40-års alderen. Flere steder blev halvdelen af befolkningen syg. Man regner med, at der døde mindst 40 millioner rundt i verden. I Norge antages det, at mindst 15 000 personer døde. Det tyder på, at det var en form for fugleinfluenza.

Der fandtes intet lægemiddel mod ”*Den spanske syge*”, da de første tilfælde i Kristiania blev beskrevet 15. juni 1918. Det underlige er, at sygdommen ikke skabte de store overskrifter. Det var først og fremmest krigen og revolutionen i Rusland, som skabte overskrifterne. Men dette var også en tid, hvor man var så vant til død og lidelse, at man ikke ønskede at blive mindet om det i tide og utide. Man kunne dø af en bullen finger, og mange døde af barsel-feber.

Heinrich nåede selv at få en søn med en tjenestepige i Skien, Gunnhild, få måneder før han selv døde. Drengen blev opkaldt efter ham, Heinrich. Henriette godtog aldrig, desværre, dette giftermål og ville ikke have kontakt med sin nye svigerdatter og barnebarn. Heinrich giftede sig lige efter barnets fødsel og bare få måneder før hans tragiske død.

I dag er dette barnebarn, Heinrich Zeidler Davidsen (som er min fætter) snart 90 år, og med ham havde jeg mange hyggelige opdagelsesture til København. Selv fik Henriette kræft kort efter og døde bare 49 år gammel, d. 17. september 1919. Hun blev begravet 23. september på Nordre Gravlund i Kristiania (Oslo) i sin mor, Marens grav.

Min mor Ragna følte året 1919 som et meget hårdt år, da hun mistede både sin mor og sin bror. Hun selv døde næsten 92 år gammel i 1987 og ligger nu begravet på Horten kirkegård sammen med sin far Ragnvald, som døde i 1939, omtrent hele 20 år efter sin kære Henriette. Da han fyldte 80 år, var der en lang artikel om ham i lokalavisen "Gjengangeren".

"Gamle dyrlege Davidsen er et kjent trekk i bybildet. Alle kjenner ham eller vet hvem han er når den lille, seige skikkelsen går gjennom byens gater med åpen frakk og med dyrlegekofferten i hånden, mens det grå skjegget stritter til alle kanter".

Ragnvald arbejdede hele livet som dyrlæge, og var i 1939 Norges ældste praktiserende i erhvervet. Jeg kan endnu huske, hvordan jeg fik lov til at være med ham rundt på gårdene for at se til dyrene. Jeg var 8 år, da han døde.

Rønnaug Brekke, Skoppum, Norge

Betaling for medlemskab m.m. 2009

Bemærk at girokort til brug ved betalingen er indhæftet i dette nummer af Slægt & Stavn, og at der således ikke udsendes særskilt opkrævning.

Girokortet bedes venligst påført tydelig afsender og medlemsnummer. Medlemsnummeret står over navnet i adressepåtrykket på bladets bagside. Ved betaling via netbank benyttes korttype 01 og kontonummer 2208628. Hvis det ønskes, kan betaling i stedet ske pr. check til min adresse, eller på medlemsmøderne. Offentlige myndigheder faktureres elektronisk.

Medlemskabet koster i 2009

250 kr. for enkeltmedlemmer og 300 kr. for samboende

Stigningen skyldes de øgede portoomkostninger fra 2008. Medlemskabet giver gratis adgang til foredragene samt bladene Slægt & Stavn og Slægten. Abonnementsprisen for Slægt og Stavn er uændret 120 kr. (giver ikke gratis adgang til foredragene).

Udenlandske abonnenter betaler desuden et portotillæg.

Sidste frist for betaling er 1. februar 2009

Vi må desværre hvert år udsende rykkere til et stort antal medlemmer.

Betal derfor gerne med det samme, eller registrer betalingen i netbank allerede nu, så det ikke går i glemmebogen. Det sparer foreningen for arbejde og omkostninger, og dig for et rykkergebyr på 20 kr.

En automatisk opkrævning via PBS har vi desværre måttet opgive, idet det vil medføre for store omkostninger for foreningen.

Bent Jensen

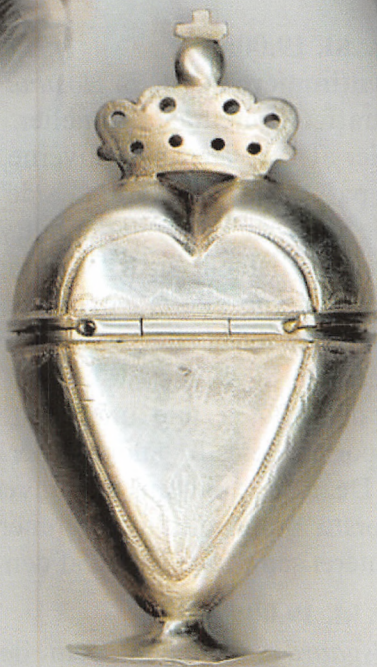
Hovedvandsæg
fra 1849

Cecilie Catharina Hansen og
Heinrich Carstensen

Ægget blev givet som
forlovelsesgave til
Cecilie Catharina
fra hendes svigermoder
Anna Margarethe Jesdatter

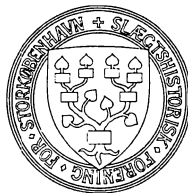

Tekst: AMJD 1849

Sonderjydsk Hovedvandsæg.

AMJ.T.

PROGRAM FORÅR 2009

Foreningens foredrag afholdes i Mormonkirkens lokaler i Ballerup-Centret. Lokalerne ligger i den samme bygning, hvor S-toget holder, ovenpå det tidligere billetkontor. Man kan gå lige fra tog og bus op til lokalet. Der er fine parkeringsforhold. Til og fra Ballerup S-station er der gode busforbindelser.

Onsdag, den 14. jan. kl. 19.00:

”Forbrydere og fruentimmere” *Gitte B. Høstbo:*

Har din ane været straffet? Foredraget fortæller, hvad vi kan finde af billeder af vore aner på arkiverne, hvis de har været på den forkerte side af loven. Forbrydelserne kan i sig selv være et udtryk for den nød og elendighed de befandt sig i. Men sagerne kan også beskrive forbryderne eller lovovertrædernes liv og opvækst. Sagerne fortæller de straffedes historier. Oplysninger om disse mennesker kan være svære at finde, idet der ofte er tale om fattige mennesker der ikke har efterladt sig mange spor fra deres liv andre steder. Sagerne kan være med til at belyse deres liv. De mange albums har givet anledning til et nyt cd-projekt, hvor det første omhandler fruentimmere. Fruentimmernes sager m.m. vil blive præsenteret samt forevisning af den nye fruentimmer-cd.

Onsdag, den 11. feb. kl. 19.00:

”Daisy” *Inge Bundsgaard:* arkivchef. Som de fleste

slægtsforskere ved, gemmer arkiverne på meget andet og mere end kirkebøger og folketællinger. Men hvordan får man et overblik over de mange og forskelligartede arkivalier? Med arkivdatabasen Daisy er der nu en mulighed for at gå på opdagelse i Statens Arkivers samlinger på end mere 350 hyldekilometer arkivalier på nettet. I alt godt tre millioner pakker og bind kan man nu finde oplysninger om. Der vil blive fortalt om udviklingen af databasen samt vist eksempler på brugen af Daisy til at finde de arkivalier, man er på jagt efter, men også eksempler på arkivalier, man slet ikke vidste eksisterede!

Onsdag, den 11. mar. kl. 19.00:

GENERALFORSAMLING

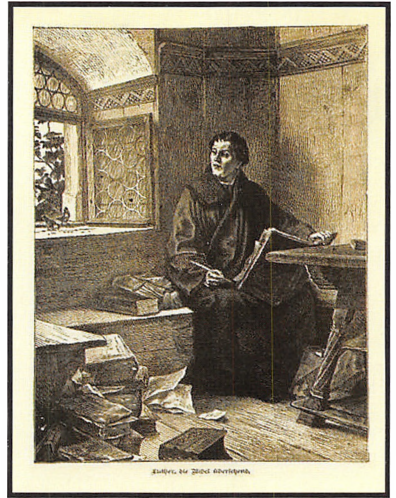
Dagsorden efter vedtægterne

Efter generalforsamlingen:

”Selvmordsmord - en Luthersk plage”

Tyge Krogh, arkivar og seniorforsker ved Statens Arkiver:

1700-tallets Nordeuropa var plaget af en særlig type mord, hvor morderen i desperation eller i en depression dræbte et uskyldigt offer i den hensigt at blive henrettet. København var særlig hårdt ramt. Foredraget vil fortælle om mordene og deres tilknytning til de religiøst prægede henrettelsesceremonier og kirkens budskab til de dødsdømte. Bekæmpelsen af disse mord blev samtidig et opgør med en vigtig side af den teokratiske statsreligiøsitet, som udgjorde en del af den Evangelisk-lutherske Kirkes særpræg i forhold til de øvrige kristne kirker.

Onsdag, den 1. apr. kl. 19.00: "Bevar den danske kulturarv" Hanne B. Stegemüller, cand.jur. & IT-konsulent, slægtsforsker:

Gennem de seneste par år har flittige slægtsforskere og lokalhistorikere fotograferet gravsten til glæde for alle med adgang til Internettet. Når gravstedets fredningstid udløber, knuses stenen, ofte og en del af den danske kultur arv forsvinder. Hvis du har mod på at bidrage til Dansk KirkegårdsIndex, eller bare gerne vil høre om projektet, så mød op denne aften, hvor en af de to initiativtagere fortæller om baggrunden for projektet og viser, hvordan du gør.

Forårsudflugten lørdag, den 13. juni. Vi påtænker denne gang at lave en hyggelig tur til et sted på Sjælland. Vi skal se nogle spændende ting, og spise et hyggeligt sted. **Reserver derfor allerede nu denne dato.** Nærmere oplysninger om udflugten i næste nr. af bladet samt på vor hjemmeside.

*Figur der har tilhørt
den gamle
Carstensen slegt.
fra omkring
1850-60.*

*Bragt med fra
Sønderjylland til
København.*

*Uret har
været rensat
i 1864.*

Smukt fad.

En ulykkelig Kvindes Skæbne

Politiken 3. marts 1908

En 27 aarig Kvinde Ellen Schmidt har i gaar Eftermiddags under et nødtvunget Besøg i Sædelighedspoliets Lokaler i Domhuset paa Nytorv forsøgt at aflive sig ved at skyde sig en Revolverkugle i Brystet. Hun kom af sig selv op paa Domhuset for at melde sig til Protokollen, en ugentlig Pligt, der paahvilede hende, og hun sad og talte meget stilfærdigt og behersket med den Politimand, som afhørte hende. Hun kunde imidlertid ikke rigtig gøre rede for, at hun havde noget lovligt Erhverv, og da man oppe i Kamret desuden havde hørt forskellige ufordelagtige Ting om hende, fik hun den Besked, at man var nødt til at holde hende tilbage, indtil hendes Forhold blev nærmere undersøgte.

Dette gjorde et meget smerteligt Indtryk paa hende. Hun satte sig grædende hen paa den anviste Bænk, og da hun havde siddet dér nogen Tid og fattet sig, anmodede hun om Tilladelse til at gaa ud i Gaarden. Tilladelsen blev givet hende, og fulgt af en Opdagelsesbetjent gik hun ud i den gamle Domhusgaard. Et Øjeblik efter hørte Betjenten et Skud. Den unge Pige havde med en Revolver af lille Kaliber tilføjet sig et Saar i Brystet tæt ved Hjertet. Hun blev baaret op i Lokalerne igen, og der gik Bud efter en Læge. Hun var hele Tiden ved fuld Bevidsthed, og da Politiinspektør Schepelern-Larsen, som kom til i det samme, spurgte hende, hvorfor hun havde skudt sig, svarede hun, at det var af Frygt for at komme i Fængsel.

I Ambulancevogn blev hun kørt til Kommunehospitalet. Lægen, der undersøgte hende, erklærede, at Skuddet vistnok strejfede Hjertet, og at den Saaredes Tilstand derfor var meget betænkelig.

Vi talte kort efter, at Selvmordsforsøget havde fundet Sted, med Inspektøren for Politiets tredje Afdeling og bad ham udtale sig om det Skete.

Hr. Schepelern ytrede: ”Ja, jeg er meget ked af det, men det er den Slags Ting, som man ikke kan forhindre. Da hun før kom herind paa Afdelingen for at aflægge sin sædvanlige Mandagsvisit, var der ikke det fjerneste i hendes Adfærd, der lod formode, at hun stod i begreb med at begaa Selvmord. Da hun heller ikke var overbevist om at have begaaet nogen som helst Forbrydelse, var der ingen Anledning for os til at visitere hende. Og hendes anmodning om at maatte gaa i Gaarden, kunde vi selvfølgelig heller ikke andet end svare Ja til.

Der var ikke et Menneske, der havde sagt et ondt Ord til hende. Vi vidste paa det Tidspunkt, da hun skød sig, næppe, om hendes foreløbige Tilbageholdelse vilde resultere i en Anholdelse eller ikke.

Hun var meget bange for en saadan Anholdelse. Det er ikke saa længe siden, at hun maatte afsone 80 Dages Fængselsstraf, dels for Løsgængeri, dels for at have sin Kæreste hos sig om Natten og dels for at have forledt sin daværende Værtinde til falsk Forklaring, og dette maanedlange Ophold i Enecelle havde sat hende en alvorlig Skræk i Blodet.

Mærkeligt nok har hun alligevel ikke kunnet tage sig saa meget sammen, at hun skaffede sig det lovlige Erhverv, som Loven foreskriver”.

Selvmorderskens Herkomst.

Den unge livstrætte Pige er født paa Fødselsstiftelsen i Kjøbenhavn 1880. Hun har aldrig kendt sine Forældre, men blev i sin tid adopteret af et Ægtepar, der selv ingen Børn havde. Som ganske ung fik hun Tjenestepigeplads i Helsingør. Hun var i sin første Ungdom forlovet med en Kelner i et af vore Forstadsteatre, men der var ingen udsigt til Ægteskab mellem dem. *Hermod*

Dansk Demografisk Database, Samtlige personer i husstanden København, København (Staden), Øster Farimagsgade (Lige numre), Østervold Kvarter, Østerfarimagsgade 14, Matr. .33. Sal, 7, FT-1885, C8590

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling i husstanden:	Erhverv:	Fødested:
Margrethe Charlotte Schultz	51	Enke	Husmoder	Enkefrue	Kjøbenhavn
Ennig !! Victoria Schmidt	26	Gift	Datter	Grosserer Schmidts Hustru	Kjøbenhavn
Olivia Chr.Schultz	20	Ugift	Datter		Kjøbenhavn
Mathilde Th.Schultz	14	Ugift	Datter		Kjøbenhavn
Ernst Schmidt	5	Ugift	Søn		Kjøbenhavn
Ellen Schmidt	3	Ugift	Datter		<u>Kjøbenhavn</u>

Schmidt, Ellen

f. 1880-09-11 (København)

Dåb: København Fødselsstiftelsen, konfirmation: København St. Johannes

In: 1901-08-18

Københavns Politi. 3. Politinspektorat B, Sager vedr. indskrivning af offentlige fruentimmere 1901, Pk.12 (Landsarkivet for Sjælland)

Fundet på Cd'en om "Offentlige fruentimmere 1833-1906" hvor henvisning til sagen findes.

Den kongelige Fødselsstiftelses dåbsprotokol:

Fødenavnet Hansen er rettet til Schmidt, Ellen. Kgl. Adoptionsbevilling af 25/3-85

Saddelmagermester Vilhelm Oscar Schmidt og Hustru Kirstine Elisabeth f. Petersen

Flemming Skov

Cd'en med de offentlige fruentimmere + registre over ca 4000 sager kan bestilles hos Genealogisk Forlag på mail janhb@mail.danbbs.dk og koster 150 kr. + 10 i kr. i porto

Mette Marie Storm (1727-1814)

Mette Marie Hansdatter Storm bliver født i Brahetrolleborg sogn i 1727 som datter af en velhavende fæstebonde.

Mette Marie får også en fæstebondesøn til mand. Altså et ganske normalt livsforløb? Ikke helt. Da hun i 1748 gifter sig med den navnkundige Poul Jacobsen *Kinafarer*, indvarsler det ikke kun et liv i social og økonomisk fremgang for parret, men også en opgangsperiode for Faaborg med blomstrende handel og skibsfart, en periode som først slutter med Englandskrigene i begyndelsen af 1800-tallet.

Poul Jacobsen (1717-75) er som nævnt også af fæstebondeslægt, dog fra Svanninge. Det er i starten af stavnsbåndet, men Poul har held til at få fripas af sin herremand. Som attenårig søger han sin lykke og står til søs.

Han lader sig forhyre på Asiatisk Kompagnis kinafarter, og i de næste ni år er han tre gange i Kina. Han er klog nok til at sætte sin hyre i kinesiske varer, og da han går i land i 1744, har han ikke kun gjort sig fortjent til sit tilnavn Poul Kinafarer, han har også råd til at nedsætte sig som købmand i Faaborg.

Det starter i det små, men i 1754 rykker parret ind på torvet i Faaborg, hvor de køber en stor gård i Østergade. Her bliver der bygget og udvidet og købt til. Der bliver handlet og brygget og brændt, så det er en lyst. Der er skibe i søen, og der bliver købt jord. Og imens vokser familien. Poul Kinafarer og Mette Marie Storm får tretten børn, hvoraf de fleste lever og får en større efterslægt.

Det meste af købmandsgården er nu væk, men et pakhus, som Poul Kinafarer selv byggede i 1760-erne står stadig. Pakhuset er i i dag fredet, og det bærer navnet ”Poul Kinafarers Gård”, selv om det i sin tid kun udgjorde en lille del af købmandsgården.

Et maleri forsvinder – og dukker op igen

Poul Kinafarer var både driftig og fremgangsrig, men han beskrives også som en jævn mand af folket uden behov for at føre sig frem. Måske derfor eksisterer der ikke noget portræt af ham selv. Men han holdt meget af sin hustru, og det er vel grunden til, at det smukke portræt på forrige side blev malet. Portrættet har flere gange været afbildet, og det har hele tiden været i slægtens eje. I første halvdel af 1900-tallet forsvinder det tilsyneladende fra Danmark, og i næsten hundrede år er der ingen, som ved, hvor billedet er, eller om det overhovedet eksisterer mere.

Efter at maleriet have været forsvundet i mange år dukkede det atter op i 2007. Det viste sig, at Mette Marie befandt sig i Canada hos Edward Jacobsen, en udvandret efterkommer af Mette Marie og Poul Kinafarer. Takket være Edward Jacobsens velvilje og en vellykket indsamling hos slægten lykkedes det i 2008 at bringe portrættet hjem til Faaborg. Efter et godt samarbejde med slægten er det nu med stolthed, at Faaborg Kulturhistoriske Museer kan præsentere portrættet af Mette Marie Storm som ny del af den faste udstilling på Faaborg Bymuseum.

I forbindelse med erhvervelsen af portrættet opdagede museet, at vi allerede var i besiddelse af en række portrætter, der forestiller Mette Maries søn Poul Jacobsen, hendes datter Mette Marie Jakobsen, hendes svigersøn Johan Georg Vilhelm Bøving, samt hendes svigerforældre.

Ved nærmere eftersyn viste det sig, at malerierne med stor sandsynlighed er malet ved samme lejlighed, nemlig Mette Marie Jakobsen og Johan Georg Vilhelm Bøvings bryllup. I sig selv er dette interessant, men det er også usædvanligt, at en borgerlig familie på dette tidspunkt sidst i 1700-tallet lod sig afbilde i stor stil.

Det var ellers mest forbeholdt adelen og kongefamilien. Desværre var Poul Kinafarer død på dette tidspunkt, så der blev ikke malet et portræt af ham. Endvidere var museet i besiddelse af adskillige genstande, der kan knyttes direkte til Poul Kinafarer eller hans tid. Derfor var det oplagt, at museet udarbejdede en ny udstilling, der kunne vise de fine portrætter og genstande sammen i en helhed, en helhed, der tilmed tidsmæssigt er knyttet tæt sammen med Den gamle Gaards storhedstid.

Hjemkomsten blev fejret ved et stort arrangement for efterkommerne en solrig fredag, den 6. maj 2008. Her samledes 39 efterkommere af Mette Marie fra alle afkroge af Danmark i det Faaborg, hvor hele fortællingen startede. Museet havde arrangeret en byvandring i det gamle Faaborg (naturligvis med et obligatorisk stop ved Poul Kinafarers Gaard), efterfulgt af et foredrag ved dr. phil Anders Monrad. Arrangementet sluttede på Faaborg Bymuseum, hvor der var reception og officiel indvielse af den nye udstilling med Mette Marie i hovedrollen.

Til lejligheden har efterkommerne Tove Storm Tuxen, Søren Bøving-Andersen og Jan Tuxen skrevet en artikel om Mette Marie Storms liv og levned og om portrættets færd i den vide verden frem til hjemkomsten i 2008. Artiklen kan købes i museumsbutikken på Faaborg Bymuseum.

I forbindelse med maleriets opdukken fandt museet ud af, at flere af museets billeder tilhørte samme slægt. Se hjemmesiden:

www.tuxen.info/kinafarer/mette_marie_storm_til_danmark.htm

Tove Storm Tuxen og Jan Tuxen, Tlf. 65 32 46 22, Mail: jan@tuxen.info

Historiske arkiver i Hjørring

I Hjørring ligger et af de store lokalhistoriske arkiver i landet. Men udfordringen er den samme som mange andre steder: digitaliseringen af materialet og tiden til at samle ind - inden slettetasten har taget alt af historisk værdi.

På knap tre år lukkede Hjørrings tre store industrivirksomheder: Nestlé, Kelsen Bisca og Danish Crown. Det var en katastrofe for alle de mange mennesker, der igennem generationer havde arbejdet der, for netop fødevarerindustrien havde været karakteristisk for Hjørring indtil da.

Men det var det faktisk også for Historisk Arkiv og Vendsyssel Historiske Museum. For lukning af enhver central virksomhed i byens historie gennem årtier, og for slagteriets vedkommende mere end 100 år, kræver en stor indsats fra forskere og arkivarer. Og med tre lukninger, og de to største med få måneders mellemrum, var det næsten et umuligt arbejde at få fotograferet, samlet ind, sorteret og talt med de mennesker, der kunne bidrage til historien om virksomhederne.

De nåede at få gennemfotograferet Nestlé og Kelsen Bisca fabrikker og fik også ting til museet, der var karakteristiske for stedet, såsom Nestlés laboratorieudstyr. Fabrikken havde siden 1920 produceret mælkepulver, og de skulle hele tiden dokumentere, det var i orden og sundt, hvad de lavede.

Museums- og arkivfolkene kontaktede virksomhederne, så snart de hørte om lukningerne: ”Vi stødte på meget positive mennesker, der kendte stedets historie og som også formidlede kontakten til ledelsen. Fotoklubben rykkede ud, og der var en historisk interesseret slagteriarbejder på Danish Crown, som filmede hele processen, mens de stadig slagtede”, fortæller arkiv- og museumsleder Mogens Thøgersen fra Arkivet. Han fortæller, at de fik gennemfotograferet Nestlé og Bisca, ligesom arkivet fik protokoller.

”Det var der så en del vanskeligheder i, fordi en del af materialerne var elektroniske, og vi kunne ikke tage det hele. De fylder meget, især dem fra slagteriet”, forklare han.

Og dermed er forhindringerne for et Historisk Arkiv i forbindelse med de tre lukninger meget karakteristiske for et lokalhistorisk arkivs største vanskeligheder: at få de rigtige ting, også når man ikke kan tage alt, at få reddet elektronisk materiale og ikke mindst at have tiden til også at indsamle oplysninger fra vidner.

For når man spørger arkiv- og museumsleder Mogens Thøgersen og bibliotekar Ruth Hedegaard fra Historisk Arkiv i Hjørring, er de ikke i tvivl om, at det er den digitale udvikling, der er den største udfordring for et arkiv i fremtiden.

Det er måske pladsmæssigt nemmere at have alt på edb frem for de 200.000 arkivsedler før, ligesom fotografier fylder noget mindre på en cd end i papir, men det er ikke helt så enkelt som dét.

For dels er der en økonomisk udfordring i digitaliseringen: Med jævne mellemrum vil man skulle konvertere materialet til andre formater, og så er der dén udfordring, der virkelig kan give en arkivansat søvnløse nætter: at materialet bare forsvinder.

”Det løber mig koldt ned ad ryggen ved tanken om de ti års eller mere historie, der bare forsvinder. Medlemsarkiver i foreninger og den slags har mange haft digitalt siden starten af 1990erne”, siger Ruth Hedegaard.

”Især på idrætsområdet, hvor der er så meget frivilligt arbejde i foreningerne, er en af bekymringerne, at efter alt er kommet på edb, er der ikke så meget fysisk materiale mere. Der er ikke samme orden i materialet længere, hjemmesiden bliver hele tiden opdateret, men uden at man gemmer den gamle. Før var der et medlemsblad, det ligger ofte på hjemmesiden nu”.

Skaden er minimeret lidt, ved at arkivet efterhånden har fået kontakt til en del foreninger og bedt dem om at huske ud over det nu, som edb er så fokuseret mod.

Historisk Arkiv i Hjørring er blandt de 25 største lokalarkiver i Danmark. Det er samtidig et foregangseksempel, fordi det er en såkaldt ABM-institution - altså en sammenslutning af arkiv, bibliotek og museum og har været det siden 1964. Det giver store fordele i form af fælles administration, at man ikke køber eller arkiverer dobbelt, i magasin-fællesskaber og i at biblioteket ikke sætter sig hårdt på lokale bøger, men lader arkivet have dem stående.

Men ud over det store arkiv i Hjørring er der omkring 20 lokaldrevne arkiver eller lokalhistoriske foreninger rundt om i kommunen, som også har et arkiv. Mange af dem er drevet af ældre mennesker med lokalhistorisk interesse og engagement.

Og den almindelige borgers interesse for lokalhistorien er absolut steget, kan de konstatere i Museumsgade 2 i Hjørring. Godt nok kan de ikke måle det på besøgstillere i arkivet, men folk går mere og mere på nettet og søger efter det, de skal bruge.

”Der er en klar stigning i slægtsforskning, men også det at lave undersøgelser af lokalhistoriske emner er ikke længere begrænset til forskere. Det gør privatpersoner også. Der er heroppe kommet bøger om møller, biografer, boghandlere. Folk forsker i mange emner”, fortæller Mogens Thøgersen.

De fleste henvendelser går dog stadig på familien eller på fotografier fra Hjørring. Men en del nybagte husejere spørger også efter ejendoms historie. Dels fordi de gerne vil vide noget om det, dels fordi de gerne vil have de originale tegninger til det, inden de skal i gang med en restaurering.

”Slægtsforskningen kan også tit føre videre til, at nogle begynder at interessere sig for den virksomhed, deres farfar måske var ansat på”, siger Ruth Hedegaard, der netop er udnævnt til formand for International Federation of Library Associations and Institutions særlige sektion for slægtsforskning og lokalhistorie.

Det er næsten en historisk logik i udnævnelsen ud over Hedegaards store interesse for emnerne. For Hjørring var faktisk i sin tid den største udvandrer kommune, når det gjaldt beboere, der tog til USA. Det har netop resulteret i en ret unik aflevering:

”Vi har fået en aflevering fra USA af en dame på næsten 90 år, der havde en brevveksling mellem sin farfar i Amerika og hans far, der boede i Hjørring og var sagfører. Damen havde

brevene fra Hjørring, og i dem er der en detaljeret beskrivelse af livet i Hjørring, fordi faderen skrev hver uge, så det var hverdagsting, han skrev om”, fortæller arkivfolkene.

Den store udvandring betyder også, at de indimellem via nettet især får forespørgsler fra USA af typen: Kan I hjælpe mig med at finde noget om en Jensen, der boede på en gård i Hjørring? Og selvom de kan meget på Historisk Arkiv, så kommer de altså til kort dér!

I slutningen af 1800-tallet udvandrede man, men i dag er det almindeligt, at folk er mobile i løbet af deres liv, altså at de flytter på grund uddannelse, job eller ægteskab. Det betyder selvfølgelig, at en aflevering fra et dødsbo kan dække over materiale, der måske snarere burde ligge i Herning eller København end være samlet i Hjørring. Men man skiller nødtigt samlinger ad, og med digitaliseringen er der ikke de store problemer i, at arkiverne har materiale fra hinandens lokalområder. Det er nemt for brugerne at finde alligevel.

”Her tænker vi også musealt, fordi vi tænker på at belyse emner. Det vil sige at belyse en virksomhed for eksempel, selvom nogle af dens aktiviteter har ligget uden for Hjørring. Som det jo var tilfældet med Nestlé, der kun havde én bestemt produktion her”, siger Mogens Thøgersen.

Men jo, indrømmer de begge to, man er tit i tvivl, når man står i et dødsbo eller over for lukning af en virksomhed. Er der informationsværdi nok i tingene sat op mod, hvad det vil optage af hyldemeter eller koste i konvertering på sigt.

”Mogens siger ja til hvad som helst! fastslår Ruth Hedegaard med venlig ironi.”

”Ja, jeg har en god fantasi. Jeg kan altid se en mulig anvendelse i tingene” indrømmer han, *”Men et meget godt eksempel på det er, dengang der kom én og spurgte efter materiale om De Konservatives start i Hjørring. Vi havde kun en sang fra deres 10-års jubilæum, som egentlig var meningsløs at gemme, men i den stod en dato, og så kunne vi gå fra den til avisen, selvfølgelig den konservative Hjørring Amtsavis, og få åbnet historien på den måde”,* siger Ruth Hedegaard.

Fantasi er altså ikke en dårlig egenskab for en arkivar. Hvis den bare indimellem kobles med evnen til også at kassere det, der virkelig viser sig at være ubrugeligt. For de effekter findes, og der kommer næppe færre af dem, når folk begynder at aflevere de digitale ting, de har gemt - ikke mindst de private foto, som det er så nemt og billigt at knipse og gemme.

Det er svært at være pessimist på de historiske arkivers vegne, mener formanden for Organisationen Danske Arkiver, Asbjørn Hellum, der selv er arkivleder og stadsarkivar på Vejle Byhistoriske Arkiv og Stadsarkiv.

Han peger på, at de kommunale budgetforhandlinger, der netop er afsluttet, kan gå hen og vise, at arkiverne får tilført flere midler end hidtil.

”Jeg er klar over, at især de små arkiver er bange for, hvad der kommer til at ske her efter kommunesammenlægningerne. At der vil ske en centralisering. Men jeg tror, at så længe der er en lokal energi på de steder, er der ingen fare for det, for de er samtidig billige for politikere at drive. I min egen kommune, Vejle, er der for eksempel 16 mindre arkiver ud over os, og der er intet, der tyder på, at det bliver ændret” fortæller Asbjørn Hellum.

”Kommunen har tværtimod sagt, at de synes, det er vigtigt at bevare den lokale identitet, så de mindre arkiver med ulønnet arbejdskraft får bedre vilkår. Der er netop ansat en konsulent til at støtte og vejlede dem”.

”I takt med at kommunerne bliver mere uoverskuelige, tror jeg, at en del politikere netop føler, de er valgt til at varetage de lokale interesser, og der kommer arkiverne ind”.

”Det handler om at kvalitetsudvikle arkiverne fremover. At de små bliver drevet lige så professionelt som de store - for at man får penge for det, betyder ikke nødvendigvis, det er et bedre arkiv” mener Hellum.

For de store arkivers vedkommende ser han primært voksevæk forude. At flere af dem bliver til de såkaldte paragraf 7-arkiver - som Historisk Arkiv i Hjørring - hvor man også har kommunearkivet under sig.

På den måde får de en fagligt større spredning, men samtidig er det en fordel både for kommunen og for fremtidens forskere, at den udvikling sker. For Asbjørn Hellum mener, at netop kommunalreformen har åbenbaret for kommunerne, hvor vigtigt det er med gode arkiver, der er ordentligt administreret for at kunne bevare den lokale kulturarv.

I de senere år er flere opgaver flyttet fra staten ud i kommunerne, og derfor går hovedparten af borgernes daglige kontakt med systemet gennem kommunen. Når man engang skal skrive historien fra 1960'erne til i dag, er det derfor helt essentielt, at der både er styr på de kommunale arkiver, og at de samtidig er tilgængelige for forskere og borgere, hvilket netop en samling af arkiverne kan styrke.

Samtidig er det også i arkiverne, at mange borgere fremover vil komme for at få indsigt i, hvad kommunen vedtager og foretager af ændringer. Med konsekvenser for borgerne. Det kan for eksempel være ændringer af lokalplaner, hvor borgerne kommer på arkivet for at samle historisk dokumentation og argumentation for, hvorfor en ændring er fatal.

”Vi ligger i et spændingsfelt mellem at være den administrative funktion for kommunen og så samtidig være borgernes garant for, at kommunen behandler sagerne ordentligt, siger Asbjørn Hellum.

Derfor er arkivernes funktion i dag også meget mere udadvendt end tidligere. Enhver tanke om lukkede forskernørder, der kun læser gotisk skrift og ikke ser dagslys, kan man med det samme viske ud.

Asbjørn Hellum taler om de lokalhistoriske arkiver som kulturinstitutioner på lige fod med museer og kulturhuse.

”Vi skal være udadvendte. Hvis ikke et arkiv er synligt, ved folk heller ikke, de skal aflevere ting til os. Vi er dokumentationscentre, og det er os, der ligger inde med den viden, der skal til for at få den lokale historie frem og formidlet. Ellers får bibliotekerne jo til sidst heller ingen bøger at stille på hylderne, fordi der ikke er nogen, der skriver lokalhistorie mere. Arkiver er i bund og grund kulturinstitutioner, der driver forskning, men også er til for borgernes skyld” mener Asbjørn Hellum.

historie@kristeligt-dagblad.dk

Af Rikke Rottensten

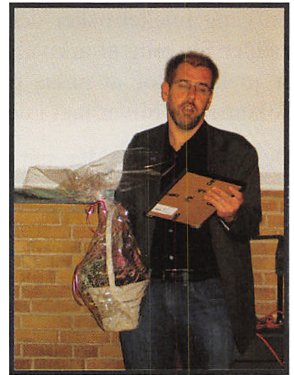
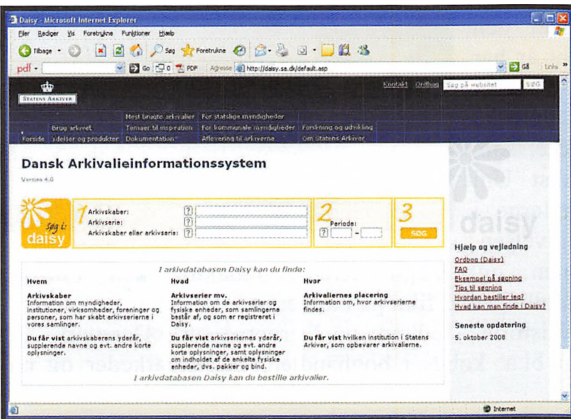
Slægtsforskerprisen fra SSF 2008 gik i år til DAISY også kaldet Dansk Arkivalieinformationssystem

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger uddelte årets pris til Dansk arkivalieinformationssystem, kaldet DAISY, for det store flotte registreringsarbejde af de store samlinger i Statens Arkiver til gavn for slægtsforskere og andre brugere af den danske kulturarv online. Prisen blev overrakt Anders Sode-Pedersen på årets Slægtshistoriske Weekend i Bjerringbro d. 19.09.08. Som mangeårig projektleder for Daisy-udviklingen har Anders sammen med sit udviklerteam, stået for det egentlige arbejde med at udvikle Daisy.

Hjemmesiden indeholder letforståelige og handlingsorienterede vejledninger til de mest brugte arkivalier som eksempelvis kirkebøger, folketællinger og skifter.

Slægtsforskning er blevet en folkesport, og det er blevet mere og mere populært at bruge Internettet til de første undersøgelser. Det kan være svært at komme i gang. På hjemmesiden om Daisy er der vejledninger både til den bruger, som kommer på arkivet første gang og til mere øvede brugere. Der er også vejledninger, som retter sig særligt til slægtsforskere, forskere og til studerende, som er på jagt efter inspiration til en opgave. En ny online service Spørg Arkivaren giver desuden mulighed for at stille arkivrelaterede spørgsmål direkte til en arkivar.

På hjemmesiden kan du søge efter materiale i Statens Arkivers arkivdatabase, Daisy, der rummer registreringer af 2.8 mio. arkivæsker og protokoller. Når du i Daisy har fundet det materiale, du skal bruge, kan du i langt de fleste tilfælde bestille det til brug på læsesalen. I 15 nye temaer bliver der gået i dybden med emner som sundhed og sygdom, modstandsbevægelsen, jernbanearkiver, socialhistorie eller find sagen.

Mundrette vejledninger hjælper dig igennem processen med at finde oplysningerne og, hvis der er tale om personfølsomme oplysninger, hvordan du søger om at se dem.

Se arkivernes hjemmeside ang. hvornår der afholdes kurser i brug af DAISY.

www.sa.dk

kilde: *Historie online*

Nyheder

Rigsarkivet og Landsarkivet for Sjælland

At omgås arkivalier

En gang imellem sker det, at nogen glemmer hvilke regler, der gælder for brug af arkivalier. Det er rigtig ærgerligt, for reglerne er jo lavet for at passe på arkivalierne og for at forhindre, at dokumenter bliver lagt i de forkerte arkivæsker og dermed stort set umulige at finde igen.

De regler, der gælder, når du bruger arkivalier er:

1. Åbn aldrig mere end én pakke ad gangen (Konsekvenserne af sammenblanding af pakkernes indhold, forbytning af låg osv. er jo ganske grimme!)
2. Fugt ikke fingrene under arbejdet
3. Sæt aldrig streger eller mærker i arkivalierne
4. Brug aldrig arkivalierne som skriveunderlag
5. Anbring aldrig opslåede protokoller oven på hinanden
6. Fjern aldrig noget fra pakkerne
7. Undlad at ændre arkivaliernes rækkefølge i pakkerne

Husk, at personalets anvisninger altid skal følges.

Skriv dig i besøgsprotokollen - også for din egen skyld

Det er vigtigt, at du husker at skrive dig ind i besøgsprotokollen hver gang du besøger en af Statens Arkivers læsesale. Det er ud fra navnene i besøgsprotokollen, at vi laver de officielle statistikker over, hvor mange brugere der besøger vores læsesale. Da besøgstallene i sidste instans kan være afgørende for, hvor mange bevillinger vi får tildelt, er det meget vigtigt, ikke kun for os, at du husker det.

Færingernes egen historie

Ny DVD film om færingernes egen historie fortæller om stort og småt historien som vores forældre og bedsteforældre har oplevet den gennem de sidste 100 år. I mere end et år har producenter og tilrettelæggere hos filmselskabet Substanz arbejdet sig gennem den færøske filmskat, for at finde netop de øjeblikke, som når ind til øernes folkesjæl. Journalist Uni Leitissstein har været en af hovedkræfterne i produktionen og tilrettelæggelsen af udgivelsen.

Eystein Jakobsen har klippet filmen og Birgir Kruse, redaktør hos Føroya Skúlabólagrunnur, har hjulpet med indsamlingen af film på Færøerne.

Føroyskar Søgur – Færingernes egen Historie – udkom på Færøerne og i Danmark 22. september. Den koster kr. 199 og kan bl.a. købes i boghandlen, Supermarkeder og på www.historie-online.dk

Kilde: www.historie-online.dk

Bøger

Tom Buk-Swienty:

Slagtebænk Dybbøl

18. april 1864

Gyldendal, 2008. 300 s. 299 kr.

18. april, 1864 er en dokumentarisk fortælling, som tager læseren med midt ind i kamptumlen. Baseret på soldaterdagbøger, breve, kompagniers afrapporteringer og lazaretrapporter, er bogen en medrivende minut-for-minut rekonstruktion af det slag, som fik så stor betydning for vor historie. Bogen tegner en række portrætter af slagets skæbner – både menige og officerer på begge sider af fronten.

Mikkel Kirkebæk:

Schalburg - en patriotisk landsforræder

Gyldendal, 2008. 500 s. 399 kr.

I bogen fortælles om nazisten og SS-soldaten C.F. Schalburgs barndom i det kejserslige Rusland, tiden i Danmark som familiefar og livgardeofficer i 1930'erne og hans ideologiske og frygtløse kamp under Waffen-SS i de sidste år før hans død i 1942. Schalburgs egne hidtil ukendte optegnelser, dagbøger og breve bidrager sammen med et rigt illustrationsmateriale til at skildre mennesket bag myten Schalburg.

Hans Wagner:

Frederik IV

Konge i enevældens Danmark

Flachs, 2008. 48 s. 248 kr.

Bogen handler om mennesket Frederik og hans liv med rejser i Europa, slotsbyggeri, elskerinder og 2 koner på en gang. Men den handler også om livet for de fattige, bønder, borgere og adelige i enevældens Danmark. Frederik den IV's liv er et vindue ind i Danmark under enevælden og bogen kommer derfor rundt om en lang række emner, bl.a. Ludvig Holberg, Københavns brand, pesten og magtkampene ved hoffet. Kan læses fra ca. 13 år.

For børn:

Pia Sigmund:

Ruth og Bjørn fra Sønderjylland 1914

Alinea, 2008. 68 s. 192,50 kr.

Bogen om Ruth og Bjørn beskriver livet i en dansksindet familie i Sønderjylland i tiden omkring 1914. Børnene fortæller om hvordan de bor, hvad de leger, om hvordan det er at gå i tysk skole, om det sønderjyske sprog og om mad og jul. Du kan også læse om 1864 og Dybbøl, om tiden da Sønderjylland var tysk og om genforeningen med Danmark i 1920. Bogen er den 6. i serien om Børn i Danmarks historie og kan læses fra ca. 10 år.

Kilde: Siden Saxo

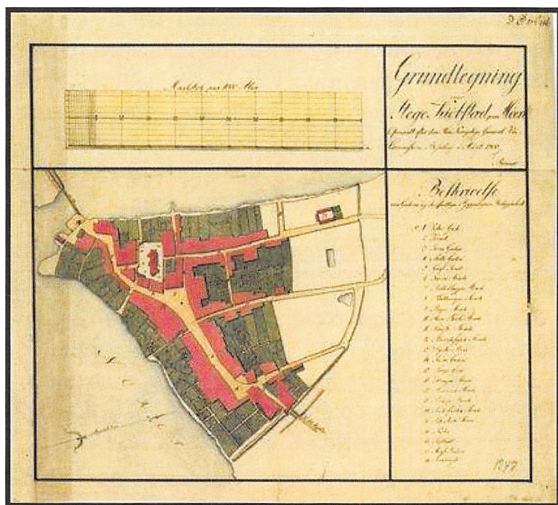
Arkiver

Købstadskort på nettet

Statens arkiver råder over talrige kort- og tegningsamlinger, der gennem tiden er skabt af administrationen - både den statslige og lokale.

Rigsarkivet opbevarer Vejdirektoratets arkiv, der rækker tilbage til 1764 og indeholder talrige topografisk detaljerede kort. Især købstadsplanerne påkalder sig interesse, da der er tale om de tidligste pålidelige opmålinger.

Til brug for Generalvejkommisionens planlægning af vej- og brolægningsarbejder i byerne opmålte i årene 1795-1805 størsteparten af de danske købstæder. Opmålingerne udførtes af fagkyndige officerer og blev den tidligste tilnærmelsesvis korrekte kartografiske gengivelse af Danmarks købstæder. Tilsvarende planer udarbejdedes over de landsbyer, hvorigennem de nye landeveje kunne tænkes anlagt.

Siden 2006 har Rigsarkivet offentliggjort kort fra en købstad hver 14. dag. Vi er nu ved vejs ende, og der er ikke flere købstadskort. Ikke alle købstæder er repræsenteret, idet der mangler kort over flere købstæder i samlingen. Dem vil vi prøve at finde i andre samlinger, men det varer lidt, før vi kan præsentere de sidste kort over de manglende købstæder.

<http://www.sa.dk>

Københavns stadsarkiv

Sofie Lene Bak vil d. 11. november fra kl. 15.15. til 17.00 komme og fortælle om Københavns kommunes forsøg på at sikre jødernes ejendom i forbindelse med aktionen mod jøderne i starten af oktober 1943.

Foredraget vil basere sig på hendes artikel i Historiske Meddelelser 2006.

Tilmelding nødvendigt på E-mail: lajoer@kff.kk.dk

Yderligere er på Københavns stadsarkivs læsesal opstillet yderligere en række fæsteprotokoller 1875-1893 for mænd, hvortil der er udarbejdet et navnerregister. Disse protokoller indeholder ca. 38.000 navne.

Nettet

Interaktive Købsteder

Nedenstående er et meget interessant link, som både kan give baggrundsstof til slægtsforskere og skolelærere - især når man trykker på infoboksen til venstre efter at have søgt "sin" købstad frem.

http://www.byhistorie.dk/den_digitale_byport.aspx

Hæfte på bl.a. Gladsaxe Bibliotek om "Snaphanerne" i det tidligere danske land i Sverige.

Det er på dansk og er udgivet af Regionsmuseet i Kristianstad i 2007. Et spændende hæfte med et kort bagerst og med angivelse af de steder hvor der dengang foregik krige og andre slemme ting. Regionsmuseet Kristianstad har hjemmesiden: www.regionmuseet.se

Norske Folketællinger tilgængeliggjort i RHD's søgbare database.

(RDH = Registreringscentral for Historiske data). Oversigten viser antal personposter som er registreret i de tre tællinger for hver kommune. Husk at 1865- tællingen blev registrere efter "*prestegjeld*". www.rhd.uit.no/folketellinger/reg_komm.html

Har du danske kapere i din slægt kan du finde dem på denne hjemmeside:

<http://fgj.dk/navne/navneindeks.htm>

Udvandrerlisterne fra Vejle giver oplysninger om 4.109 udvandrere fra alle egne af Danmark i årene 1879-1887. Det drejer sig om personer, der har købt billet hos udvandreragenterne, brødrene Mouritsen i Vejle, som var agenter for HAPAG (Hamburg-Amerika). Udvandrerlisterne er indført i to protokoller i Vejle Byfogedarkiv. Her finder man udvandrerens navn, sidste hjemsted, løbenummer i protokollen samt kontraktens dato. Disse data er nu gjort søgbare på Internettet takket være et samarbejde mellem Vejle Byhistoriske Arkiv og Det danske Udvandrerarkiv

<http://www.aalborgkommune.dk/borgerportal/applikationer/udvandrer/soegpost.asp>

Bauers Kalender på nettet: <http://rmadsen.dk/kal/>

Database for fødsel, vielse og død i England og Wales <http://freebmd.rootsweb.com/>

Kirkebilleder i Danmark. Denne site er blevet til efter en diskussion i nyhedsgruppen dk.videnskab.historie.genealogi omkring hvilke billeder af kirker der var frit tilgængelige.

<http://dis-danmark.dk/kirkeimg/>

Europæiske Postkort:

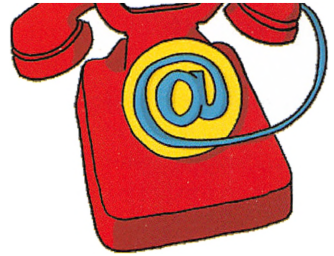
<http://www.ansichtskartenversand.com/>

Har du aner på Færøerne, kan du være heldig at finde nogle på denne store flotte private hjemmeside der omhandler slægtsforskning på Færøerne.

<http://faroeiceland.ca/main.html>

Efterlysning

Solberga

Til et af foreningens store efterårsmøder i Valby for et par år siden stødte jeg engang på et medlem, der havde slået i Solberga, Skåne. Da jeg også har slået i Solberga, vil jeg gerne have kontakt med vedkommende.

Min mormor kom til Danmark i 1890'erne som Kjersti Nilsson fra Solberga i Skåne. På det tidspunkt var det hårde tider i Sverige og mange valgte at udvandre. Man kunne blandt andet udvandre til Amerika. Det gjorde mormors søster Martha. I mange år havde man kontakt til hende i Chicago, men man så hende aldrig mere.

Så kunne man "nøjes" med at rejse til Danmark, og det gjorde min mormor. Det var der tusindvis af andre der gjorde dengang. Industrialismen var lige kommet godt i gang, og der var brug for arbejdskraft til mange opgaver. For de fleste gik det rigtig godt, og mange blev her. Derfor har vi så mange svenske efternavne overalt. Da jeg gik i skole havde vi både en Andersson, Åkeson, Månsson, Ekelund og Mårtensson. De beholdt deres oprindelige efternavne i modsætning til danskere, der er taget til Sverige. De bliver til noget underligt noget med apostrof over e'et, og -sen bliver ofte til -zen eller -sson. Men dem om det.

Mormor fik følge af sin bror, Nils. Han var skrædder og fik en fin karriere hos Magasin du Nord som tilskærer. Det gav åbenbart godt. Han blev den første i familien, der fik eget hus, og det i Valby. Mormor blev gift med min bedstefar, Hans Jensen, og det blev til et langt, godt ægteskab med fem børn. Før krigen var mine bedsteforældre ofte på besøg hos familien i Skåne, og efter befrielsen havde vi flere besøg fra Sverige. I 1950'erne ophørte al kontakt til familien i Skåne.

I sommer fik min kone og jeg lyst til at tage til Solberga for at se landsbyen og besøge den kirke som min mormor er døbt og konfirmeret i. Det blev en større oplevelse, end jeg havde regnet med.

Ole Brage, Hedevænget 32, 2800. tlf. 44989708 ole.brage@get2net.dk

Hej Släktforskare i Danmark

Här finns ett utdrag ur Cavallin. Lunds Stifts Herdaminne. V. (Kyrkoherdar i Hällaryd och Åryd), angående en av mina anor: Dotter till prästen, Mats Jörgenson Kock, Öllegård Mattsdotter, född i Hällaryd, Blekinge, och gift med Blasius König 4. Mats Jörgenson Kock, som skall härstamma från Tyskland, prestvidges till pastor här 31-5-1642, war det till 1677 och på sednare Åren häradsprost. Fryxell berättar i sin svenska Historia 15:de delen, att prosten i Hällaryd warit swärfar åt en kronofogde i Blekinge wid namn Blasius König, hwilken hade så stort anseende att han kallades Blekingekungen. Emedan han war utmärkt genom sin trohet mot Carl XI och en outtröttlig förföljare af snapphanarna, eftersattes han ofta af dessa. Då de en gång förgäwes sökte honom i Hällaryds prestgård, togo de prosten och släpade honom mellan två hästar till Christianstad, der han blef halshuggen. Uti Lunds domkapitels handlingar finnes wäl den uppgiften att Mats Kock blifwit fängslat förd till Christianstad och der dött 5-8 1677, men att han blifvit halshuggen nämnes der icke. Att så

skett, är så mycket mindre troligt, som k:gl. Br 11-1 1679, hwilket anbefaller att Mats Kocks hus genom en son eller måg borde konserveras wid Hällaryds pastorat, icke omnämner att herr Mats blifwit halshuggen, utan blott att han för sin trohet mot sin rätta öfwerhet blifwit fångslad och i fångenskapen aflidit. Hans hustru Karin von der Wette, d. 1693, war dotter af en kronobefällningsman i Blekinge. De hade 12 söner och 4 döttrar. Äf sönerna, hwilka kallade sig Coccius, nämnas följande åtta: Jöran, präst i Mjellby, Henrik, p. i Twing, Jöns, klockare härstädes. Jacob, p. härstädes. Johan p. i Ljungby. Mathias, p. i Wadensjö. Christian, p. i Mörrum. Simon, p. i Öfraby.

Det finns folk som är med på Blekingesläktforskarförening som rechechiar Blasius König. Annika Otfors är en bra kontakt person Annikaotfors@yahoo.com

*Elsie Martin, nee Ekström, Brooklyn Center, MN, USA
e-mart@umn.edu*

Kolonihaver m.m.

Jeg sidder her og roder med mine afdøde svigerforældres billeder – og kommer til 2 billeder af den gamle købmand(?), som lå på Grøntsvinget (de boede Dalbugten 19, Herlev).

Jeg ved også, at min svigerfar på et tidspunkt under krigen arbejdede for tyskerne i Jylland, vistnok i Blåvand. Og jeg har nu fundet en stribe billeder derfra, hvis nogen er interesseret er I velkommen til at henvende jer hos mig.

Birgit Bloch Heigren

Hven

Hvor findes der materiale om Hven? Der boede jo andre end Ole Rømer her.

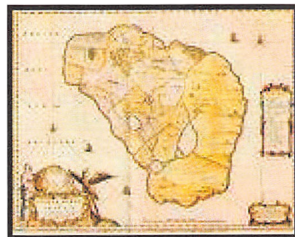
Hvor søger man noget om indbyggerne på Hven?

Hvilket herreede og stift tilhørte Hven før 1660?.

Svar sendes til janhb@mail.danbbs.dk

Lars Arvidsson

Slægt & Stavn vil gerne høre om svarene på historierne fra disse sider janhb@mail.danbbs.dk

Afs.
Slægtshistorisk forening for
Storkøbenhavn
Red. Gitte Bergendorff Høstbo,
Obovej 14, 2730 Herlev.

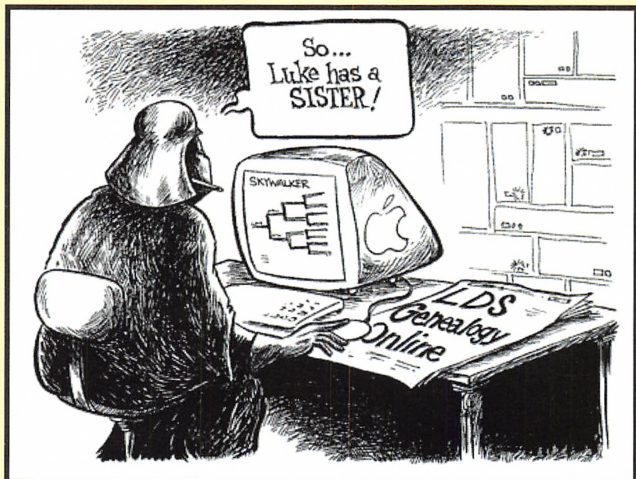
PP DANMARK

47421

Indholdsfortegnelse:

	Side
Foreningsoversigt	2
LEO 100 år	3
Skolegang + Amagergryde	9
Henriette Nielsine Zeidler	10
Betaling for medlemskab	16
Forårsprogram 2009	18
En ulykkelig kvindes skæbne	21
Mette Marie Storm	23
Historiske arkiver i Hjørring	25
Slægtsforskerprisen fra SSF 2008	29
Nyheder	30
Bøger	31
Arkivet	32
Nettet	33
Efterlysninger	34

Midtersiderne i bladet er Forårets program 2009

191
FLEMMING HATTING HANSEN
ROSENLYPARKEN 36
2670 GREVE

Så nåede genealogien
Starwars generationen.
Her sidder Dark Vader og
finder Luke Skywalkers
søster online på nettet.

Alle læsere ønskes en
glædelig jul samt et godt
nytår!

ISSN nr. 0107 – 539 x
Tryk: Øko-Tryk, Skjern